6583 - Kâfire Selâmı İade Etmenin Hükmü

Soru

Bir kâfir bize “es-selâmü aleyküm” dediğinde ne cevap veririz?

Detaylı cevap

Allah’a hamd olsun.

1.Öncelikle kâfire selâmı başlatmak caiz değildir.

Rasulullah sallallahu aleyhi vesellem şöyle buyurmuştur:
“Yahudi ve Hristiyanlara selâmı siz başlatmayın...”
(Muslim, 2167)

2.Eğer onlardan biri:
“es-sâmü aleyküm” (yani: ölüm üzerinize olsun) derse,
yahut söylediği sözde selâm sözcük açıkça anlaşılmazsa,

ona şu şekilde karşılık veririz:
“Ve aleyküm.”

Nitekim İbn Ömer’den rivayet edildiğine göre Rasulullah sallallahu aleyhi vesellem şöyle buyurmuştur:
“Yahudiler size selâm verdiklerinde, içlerinden biri ‘es-sâmü aleyküm’ der; siz de ‘aleyke’ deyin.”
(Buhârî, 5902; Muslim, 2461)

3.Eğer kâfirin selâmı şer‘î lafızla ve açık bir şekilde söylediğinden emin olursak, bu durumda âlimler onun selâmını iade etmenin vacip olup olmadığı konusunda ihtilaf etmişlerdir.

Cumhura göre bu iade vaciptir ve doğru olan görüş de budur.

İbn Kayyim şöyle demiştir:
“Onlara selâmı iade etmenin vacip olup olmadığı hususunda ihtilaf edilmiştir. Cumhur bunun vacip olduğu görüşündedir ve doğru olan da budur. Bir grup ise, bid‘at ehline iade vacip olmadığı gibi onlara da vacip değildir demiştir; hatta onlara iade etmemek daha evlâdır. Doğru olan birinci görüştür. Zira biz, bid‘at ehlini cezalandırmak ve onlardan sakındırmak maksadıyla onlarla ilişkileri kesmekle emrolunduk; ehl-i zimme ise böyle değildir.”
(“Zâdü’l-Meâd”, 2/425-426)

4.Müslüman, karşılık verirken şer‘î lafızla cevap verir; verilen selâmın benzeriyle yahut daha güzeliyle karşılık verir.

Bu, şu ayetin umumî hükmüne dayanır:
“Size bir selâm verildiğinde, ondan daha güzeliyle selâm verin veya aynısıyla karşılık verin.”

İbn Kayym şöyle der:
“Eğer dinleyen kişi, zimmînin kendisine şüpheye yer bırakmayacak şekilde ‘selâmün aleyküm’ dediğinden emin olursa, ‘ve aleyküm selâm’ demesi caiz midir, yoksa sadece ‘ve aleyküm’ ile mi yetinmelidir? Şer‘î delillerin ve şeriatın kaidelerinin gerektirdiği şudur ki: ona ‘ve aleyküm selâm’ denir. Çünkü bu, adaletin bir gereğidir. Allah ise adaleti ve ihsanı emreder…

Bu durum, konuyla ilgili hadislerle hiçbir şekilde çelişmez. Zira Peygamber, onların selâmlarında kullandıkları özel sebep dolayısıyla, karşılık verenin ‘ve aleyküm’ demekle yetinmesini emretmiştir. Nitekim bunu Âişe hadisinde işaret etmiş ve şöyle buyurmuştur: ‘Onlar size “es-sâmü aleyküm” dediklerinde benim “ve aleyküm” dediğimi görmüyor musun?’ Ardından şöyle buyurmuştur: ‘Ehl-i kitap size selâm verdiğinde siz de “ve aleyküm” deyin.’

Allah Teâlâ da şöyle buyurmuştur:
‘Sana geldiklerinde seni Allah’ın selâmlamadığı bir selâmla selâmlarlar ve içlerinden “Söylediklerimiz sebebiyle Allah bize azap etse ya!” derler.’

Eğer bu sebep ortadan kalkar ve kitap ehli ‘es-selâmü aleyküm ve rahmetullâh’ derse, o zaman selâma karşılık vermede adalet, onun selâmına benzeriyle karşılık vermeyi gerektirir.”

(“Ahkâmü Ehli’z-Zimme”, 1/425-426)

Âişe hadisi Buhârî (5901) ve Muslim (2165) tarafından rivayet edilmiştir.

Ayrıca bkz: “Mecmûʿu Fetâvâ İbn Useymîn” (2/97).

Allah en doğrusunu bilir.